

evangelický kostel v Silůvkách

neděle 25. 3. 2018 v 17 hodin

Lukášovy pašije podle rukopisu J. S. Bacha

Lukášovy pašije (Passionsmusik nach dem Evangelisten Lucas, BWV 246) jsou dílem neznámým, často přehlíženým, protože nedosahují dokonalosti a propracovanosti monumentálních Janových a Matoušových pašijí J. S. Bacha. A to navzdory tomu, že ve srovnání s jinými hudebními zpracováními pašijí z té doby se jedná o dílo nadprůměrné.

Ačkoli jsou tyto pašije zařazeny v katalogu děl J. S. Bacha, o jejich původu se již více než 150 let vedou spory a diskuse. Není pochyb o tom, že 57stránkový rukopis, uložený dnes v Berlínské státní knihovně, je ve své první části (23 stran) psaný rukou J. S. Bacha, zbytek pak rukou jeho syna C. P. E. Bacha. Významná je také skutečnost, že rukou Bachovou psaná partitura začíná písmeny J. J., latinským Ježiši pomoz. Tak zpravidla začínal Bach svá díla, aby je pak na poslední straně zakončil písmeny S.D.G. – samému Bohu sláva. Začínal by Bach těmito iniciálami opis cizího díla? Odpovědi na tuto otázku se patrně nikdy nedočkáme a vše zůstane jen v oblasti domněnek a hypotéz.

Někteří se dnes domnívají, že by Lukášovy pašije mohly být dílem německého skladatele Johanna Melchiora Moltera (1696–1765), jiní o tom ale pochybují. Je to jistě jedna z možností, objevuje se však i názor, že by Lukášovy pašije mohly být raným dílem J. S. Bacha.

Pro nás není otázka autorství Lukášových pašijí zásadní. Existence Bachova rukopisu i pravděpodobné provedení tohoto díla na Velký pátek roku 1730 v Lipsku (a patrně ještě další jejich provedení okolo roku 1745) je pro nás dostatečným důvodem, abychom tomuto dílu věnovali pozornost. Jestliže J. S. Bach investoval čas a energii provedení, ale i úpravám tohoto díla, bezpochyby je považoval za hodnotné.

Především jsou však Lukášovy pašije dílem mnohem více liturgickým než koncertním. Citují velikonoční události z Lukášova evangelia a v mnoha vložených chorálech na tento text reagují – myšlenkou, komentářem, ale většinou modlitbou. Z tohoto pohledu pak to, co se jeví z hlediska čistě hudebního jako poněkud nudné, totiž velké množství zařazených chorálů, dostává účastí posluchačů na společném zpěvu smysl. V době vzniku Lukášových pašijí bylo totiž běžné, že posluchači v kostele měli k dispozici tištěné texty chorálů, které pak zpívalo celé shromáždění. A takto bychom rádi provedli dílo v letošním roce, ve spolupráci s vámi, posluchači. Jedná se totiž z podstatné části o melodie v evangelickém prostředí dobře známé.

Přijměte tedy, prosím, naše pozvání a vstupme společně o letošních velikonocích do velikonočního příběhu nikoli jen jako pasivní posluchači. Dílo zazní v českém překladu v provedení Brněnského ekumenického sboru, komorního orchestru a sólistů.

Luboš Raus